

3.8 Metodický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání (dále DTB V) je dostupný na <http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/>.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování, diskutujeme.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému [LMS UNIFOR](https://unifor.upol.cz/pedagogicka/); přihlašovací odkaz: <https://unifor.upol.cz/pedagogicka/>; uživatelské jméno: esklus; heslo: esklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda učební činnosti byly vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům a s ohledem na nejnovější poznatky v oblasti teorie i praxe.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik ([brainstorming](#), [priorizace](#), [mentální mapy](#), [zpětná vazba](#), aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli [moderátora](#), [facilitátora](#). Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu. Lektor využívá techniky „prolínání s konečným rozuzlením“: témata jsou tedy volena nikoliv tradičně kaskádovitě či postupně, ale prolínají a spojují jednotlivá relevantní témata, k jejichž pochopení často dochází až v závěrečné části workshopu. Výhodou této techniky je nacházení nových, často nečekaných souvislostí; nevýhodou pak

někdy nižší míra pochopení na začátku edukativního procesu, což může činit problém zejména účastníkům, kteří preferují jasnou posloupnost a logickou návaznost řešených témat.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového DTB V, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Pokud se dostává k tématu teoreticko-terminologickému, pak v souvislostech nebo inovativně s ohledem na „tradičně prezentované“ v konfrontaci „v praxi uplatňované“. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si lidé odnášejí více podnětů pro své další praktické působení. Některé souvislosti doznají pochopení až dlouho po workshopu v konfrontaci s reálným profesním procesem.

Učivo DTB V obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.8);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (<https://unifor.upol.cz/pedagogicka/>);
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.8);
- příklady dobré praxe;
- hypertextové odkazy přímo v distančním textu;
- hypertextové odkazy přímo v prezentaci Microsoft PowerPoint určené pro prezenční výuku;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání
- Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání
- Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu
- Projektování, řízení a fundraising
- Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání

Odkaz k prezentacím je dostupný v příloze 5.8.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB V v rozsahu 16 hodin:

- Školní klub – viae, visa, voca

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB V. Workshop je koncipován jako dvoudenní v rozsahu 8 hodin, kdy první den trvá 2 hodiny (2 x 45 min.) a druhý 6 hodin (6 x 45 hod.).

Účastníci budou mít prostor pro samostudium hypertextových odkazů, které jim lektor pošle předem, a budou mít možnost prezentovat své chápání těchto externích textů. Lektor nestanovuje výběr a množství, které se mají prostudovat, je to na zodpovědnosti a časových možnostech každého účastníka. Nastudování těchto odkazů je však předpokladem pro efektivní diskusní část, včetně možnosti zařazení edukativních a prezentačních technik typu brainstorming či mentální mapy.

Logickým předpokladem je i předchozí samostudium distančního textu, na který prezenční část vzdělávání navazuje. Některá témata jsou však řešena pouze v prezenční části a předpokládá se znalost tématu z praxe i z příslušného distančního textu, na který je při monologickém výstupu někdy jednoduše odkazováno bez dalšího opakování či prohlubování.

Seznam konkrétních hypertextových odkazů pro možnost samostudia před zahájením prezenční části vzdělávání, které lektor pošle účastníkům dopředu k nastudování (k nalezení také v příloze 4.8):

- <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111302>
- <https://sites.google.com/site/cmmsphysicaleducation/rules-and-expectations/hellison-s-five-level-s>
- <https://www.apa.upol.cz/apa-osob-s-eto>
- <https://terapiedivocinou.cz/>
- <https://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-3/>
- <https://gymnasion.org/>
- <https://gymnasion.org/edice-gymnasionu/>
- <https://www.nevychova.cz/o-nevychove/>
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Contact_hypothesis
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Social_cognitive_theory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Teacher_self-efficacy

Forma a bližší popis realizace

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je:

- Vysvětlit, rozšířit a prohloubit informace z distančního textu.
- Umožnit řízenou diskusi nad tématy řešenými v praxi při každodenní pedagogické činnosti v kontextu zájmového vzdělávání.
- Umožnit pochopení teoretických modelů a příkladů historických výzkumně orientovaných experimentů a kvaziexperimentů relevantních k problematice zájmového vzdělávání.
- Nalézt společnou platformu pro sdílení a kooperaci mezi formálně zřízenými organizacemi v zájmovém vzdělávání a tzv. neformálem, tedy neziskovými organizacemi zabývajícími se službami ve volnočasových aktivitách.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplnkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání:

- Lektor zná principy fungování školního klubu.
- Lektor má zkušenosti se zájmovým vzděláváním.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat. Lektor využívá studijní opory.

Lektor využívá Standardu lektora DTB V (<http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/>).

Metody

- práce s informacemi a elektronickými zdroji,
- diskuse,
- reflexe,
- sdílení praxe účastníků.

Pomůcky

- psací potřeby, dataprojektor, flipchart, papíry A4, notebooky, smartphony nebo tablety (pro samostudium před samotným zahájením prezenční části vzdělávání)

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je rozdělen do několika bloků.

3.8.1 BLOK č. 1 (Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu)

Cíle bloku č. 1:

- Interpretovat řešení dobrovolných úkolů z distanční části.
- Určit nejzávažnější témata problematiky zájmového vzdělávání.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

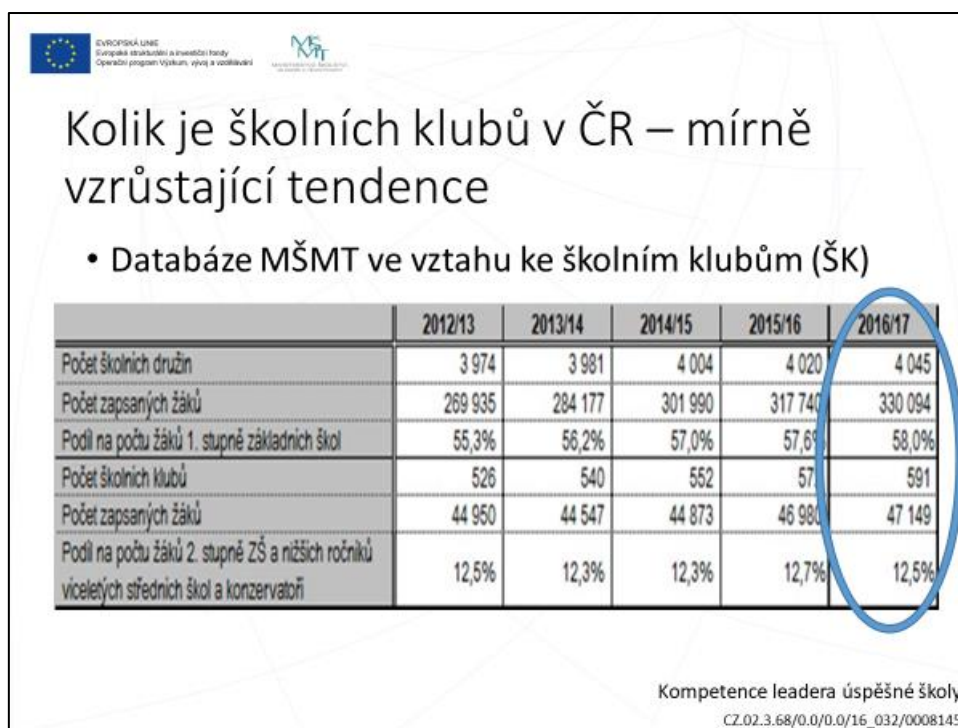
- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB V (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

V tomto bloku se lektor opírá o powerpointovou prezentaci Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu.

Aktivita/výklad:

Lektor v rámci evokační aktivity konfrontuje účastníky s oficiálními statistikami v kontextu školních klubů (viz obr. č. 3.8.1.1) a ve vztahu k dalším organizacím působícím v zájmovém vzdělávání, jako jsou domy dětí a mládeže či školní družiny. Lektor účastníky vyzve, aby vyjádřili vlastní názor na předložená data.

Obr. č. 3.8.1.1: Slide 2 (zdroj: databáze MŠMT, dostupné z <https://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>)

Výklad:

Lektor účastníky seznámí s jednotlivými pedagogickými pozicemi působícími v zájmovém vzdělávání. Představeno jim bude téma minimálních kvalifikací pro tyto pedagogické pozice zakomponované v zákoně 563/2004 (viz obr. č. 3.8.1.2) a také jim budou představeny aktuální postupy při institucionálních akreditacích a nově zavedeném systému regulací MŠMT.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

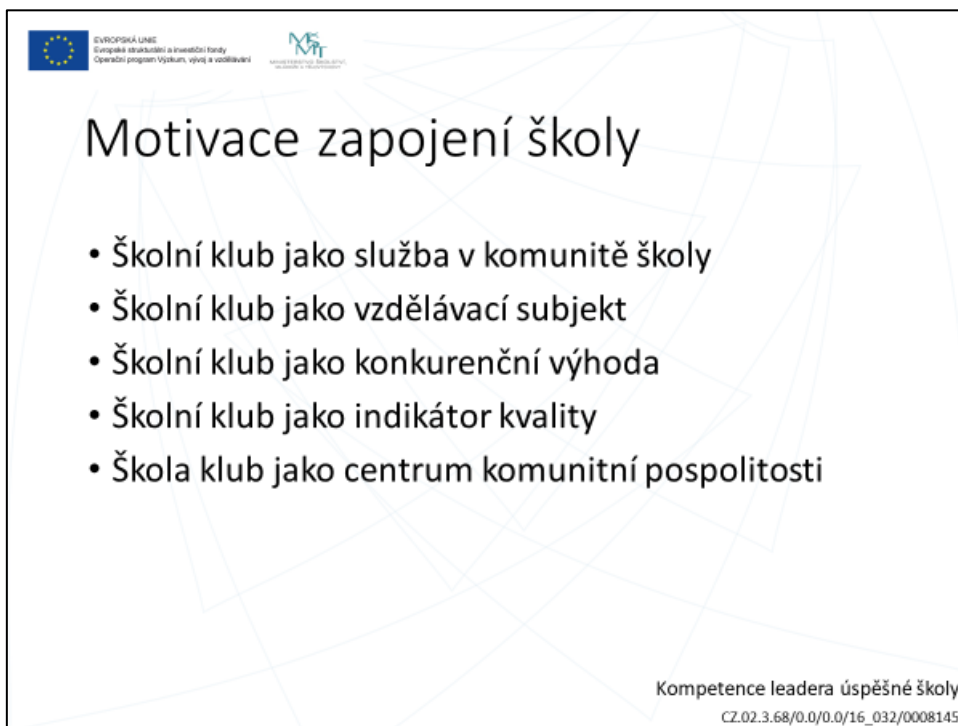
Kvalifikace pro pedagogy ve ŠK

- Vychovatel
- Pedagog volného času
- Asistent pedagoga
- Učitel
- ?Učitel bez předmětové specializace?
- Trenér
- Kombinace úvazků
- Doplnění úvazku

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.1.2: Slide 3 (zdroj: Ondřej Ješina)

Lektor účastníkům stručně nastíní několik potenciálních motivů pro založení a organizaci školních klubů (viz obr. č. 3.8.1.3 a 3.8.1.4). S tímto tématem budou podrobněji seznámeni v bloku č. 2.

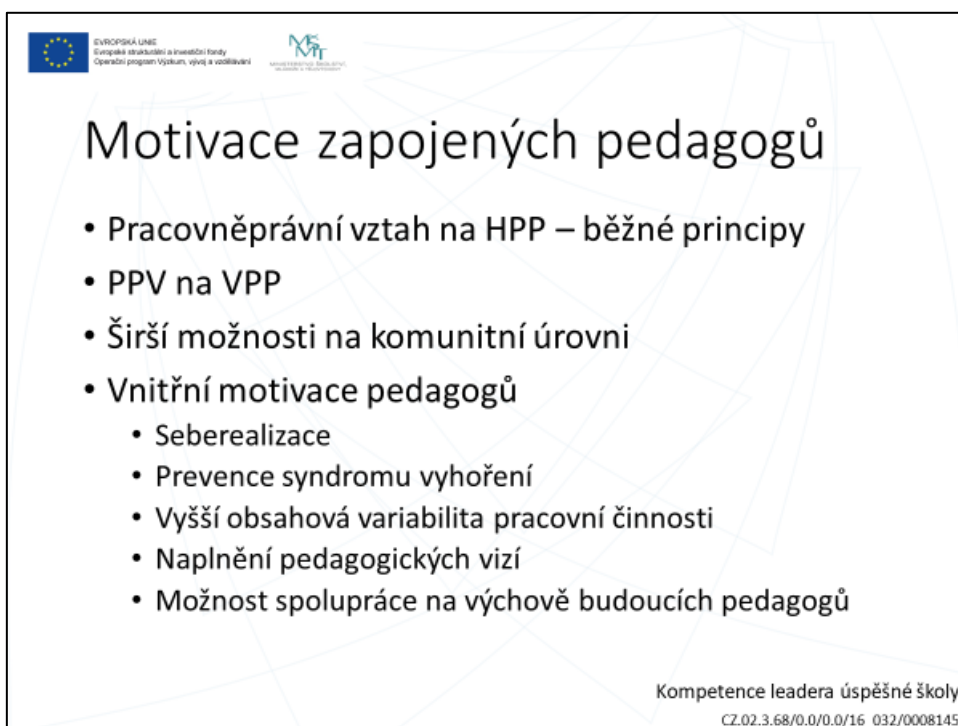

Motivace zapojení školy

- Školní klub jako služba v komunitě školy
- Školní klub jako vzdělávací subjekt
- Školní klub jako konkurenční výhoda
- Školní klub jako indikátor kvality
- Škola klub jako centrum komunitní pospolitosti

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.1.3: Slide 4 (zdroj: Ondřej Ješina)

Motivace zapojených pedagogů

- Pracovněprávní vztah na HPP – běžné principy
- PPV na VPP
- Širší možnosti na komunitní úrovni
- Vnitřní motivace pedagogů
  - Seberealizace
  - Prevence syndromu vyhoření
  - Vyšší obsahová variabilita pracovní činnosti
  - Naplnění pedagogických vizí
  - Možnost spolupráce na výchově budoucích pedagogů

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.1.4: Slide 5 (zdroj: Ondřej Ješina)

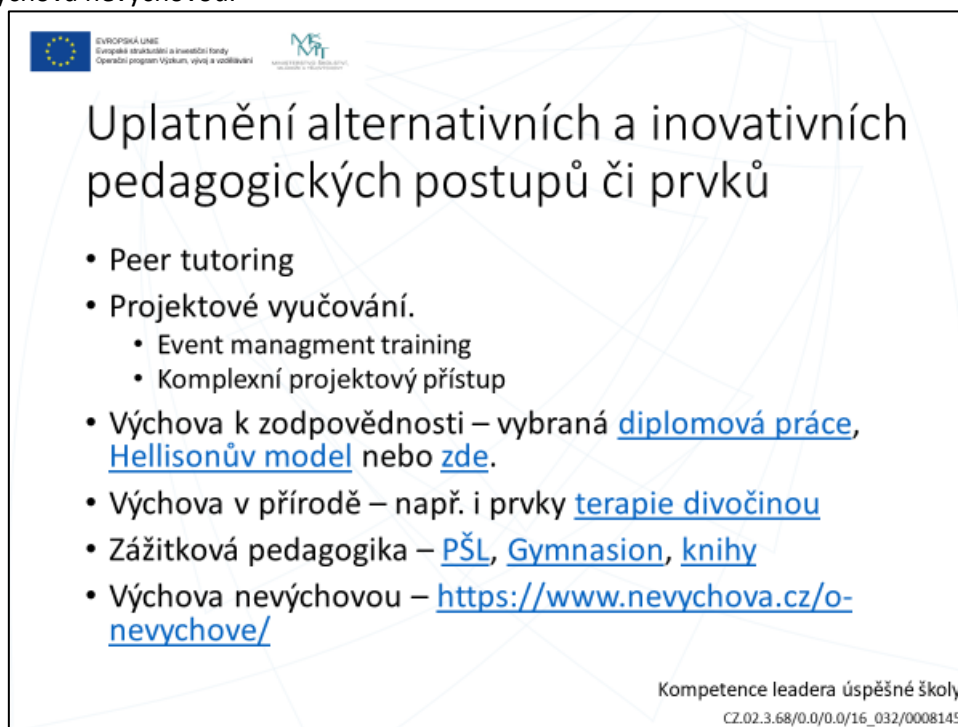
Lektor představí zahraniční zkušenosti s postupy, jako je peer tutoring a jeho možné využití v kontextu zájmového vzdělávání.

Účastníkům budou představeny základní informace o jednotlivých formách a postupech při výchově (viz obr. č. 3.8.1.5). Účastníci budou dotazováni, zda někdy v praxi pracovali s metodami jako:

- peer tutoring;
- projektové vyučování;
- event management training;
- komplexní projektový přístup;
- výchova k zodpovědnosti;
- výchova v přírodě;
- zážitková pedagogika;
- výchova nevychovou.

Uplatnění alternativních a inovativních pedagogických postupů či prvků

- Peer tutoring
- Projektové vyučování.
  - Event management training
  - Komplexní projektový přístup
- Výchova k zodpovědnosti – vybraná [diplomová práce](#), [Hellisonův model](#) nebo [zde](#).
- Výchova v přírodě – např. i prvky [terapie divočinou](#)
- Zážitková pedagogika – [PŠL](#), [Gymnasion](#), [knihy](#)
- Výchova nevychovou – <https://www.nevychova.cz/o-nevychove/>

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.1.5: Slide 6 (zdroj: Ondřej Ješina)

Lektor zmíní i další možná teoretická východiska pro práci pedagoga a zvýšení vnitřní motivace. Účastníkům ukáže tyto teorie formou odkazů v prezentaci (viz obr. č. 3.8.1.6).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Možná další teoretická východiska pro práci pedagoga a zvýšení vnitřní motivace

- [Contact theory](#) (Gordon Allport)
- [Social Cognitive Theory](#) (Bandura)
- [Teacher's self-efficacy concept](#) (Bandura)

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.1.6: Slide 7 (zdroj: Ondřej Ješina)

Úkol:

Následně lektor účastníky vyzve, aby samostatně nastudovali následující odkazy obsahující různá témata související s danou problematikou. Lektor dá účastníkům dostatek času na to, aby si odkazy prostudovali a připravili otázky pro následnou diskusi (tyto otázky budou diskutovány v dalším výukovém bloku):

- <https://sites.google.com/site/cmmsphysicaleducation/rules-and-expectations/hellison-s-five-level-s>
- <https://www.apa.upol.cz/apa-osob-s-eto>
- <https://terapiedivocinou.cz/>
- <https://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-3/>
- <https://gymnasion.org/>
- <https://gymnasion.org/edice-gymnasionu/>
- <https://www.nevychova.cz/o-nevychove/>
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Contact_hypothesis
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Social_cognitive_theory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Teacher_self-efficacy

Aktivita:

Lektor účastníky rozdělí do 4 skupin. Jejich úkolem je vybrat příslušnou legislativní normu, kterou obdrží vytištěnou na papíře. Na papír si mohou rovněž dělat poznámky, které budou po skončení aktivity prezentovat ostatním účastníkům.

Účastníci pracují s těmito legislativními normami, které si vylosují a které má lektor dopředu připravené vytištěné na papíře¹:

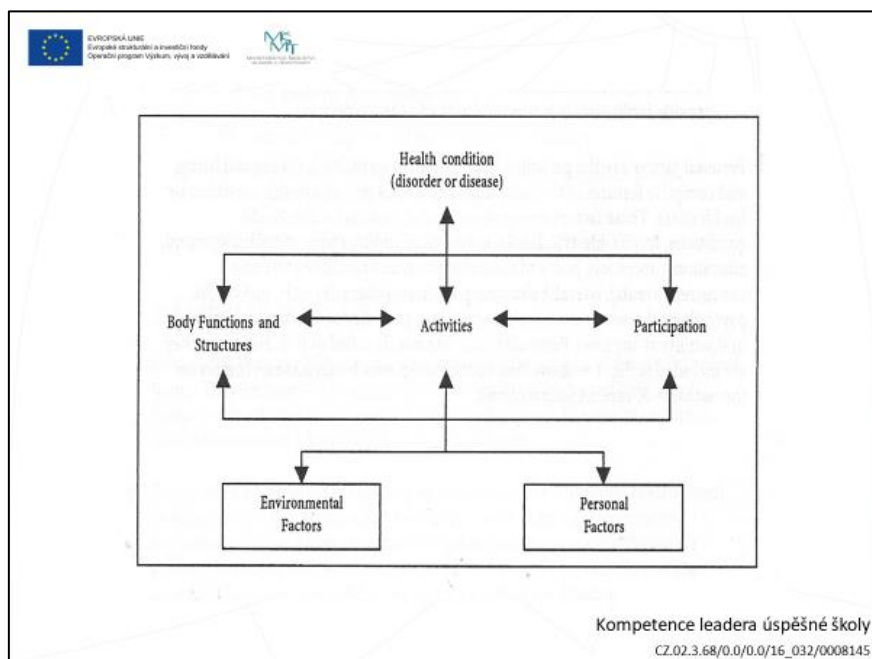
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (dostupné zde: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich-1>);
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (dostupné zde: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>);
- vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (dostupné zde: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi>);
- vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání (dostupné zde: <https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>).

Účastníci mají za úkol ve skupině diskutovat, jak chápou znění těchto zákonných norem, a popsat, jak je uplatňují v praxi, tzn.:

- relevance zákona/vyhlášky k zájmovému vzdělávání;
- vytipování problematických pasáží zákona/vyhlášky ve vztahu k reálnému uplatňování norem;
- představení řešení typu „tak to děláme my“.

Výklad:

Lektor následně velmi obecně seznámí účastníky s modelem ICF (viz obr. č. 3.8.1.7), ke kterému se detailněji vrátí v příštích blocích. Model je představen v originále, aby nedošlo ke ztrátám či zkreslení významu hned na začátku (v dalších blocích se již pracuje s českým přepisem).

Obr. č. 3.8.1.7: Slide 8 (zdroj: <https://www.wipp-online.eu/en/active-healthy-aging-in-the-context-of-the-icf-model/>)

¹ Pozn. pro lektora: Není třeba tisknout články na papír, pokud mají účastníci k dispozici vlastní notebook či smartphone.

Účastníci mají prostor pro základní nastudování (pohled) a individuální dotazy.

Aktivita/diskuse:

Otázky lektora:

- Jaký je rozdíl mezi historickým pojetím zdraví, životního stylu, kvality života a tímto pohledem?
- Co stojí v centru modelu zdraví?
- Jaký má tento model WHO spojitost se zájmovým vzděláváním?

Účastníci mají dostatek času na promyšlení odpovědí a jejich zaznamenání na papír. Následuje diskuse.

Lektor ukončí první blok.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchajte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

.....

.....

.....

.....

.....

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

3.8.2 BLOK č. 2 (Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání)

Cíle bloku č. 2:

- Pochopit unikátnost postavení zájmového vzdělávání ve vzdělávacím systému jako celku.
- Pochopit rozdíl v cílech a obsahu termínů obdobných, jako je zájmové vzdělávání.
- Pochopit smysl státem garantovaného vzdělávání v kontrastu s nestátním komerčním i neziskovým sektorem.
- Pochopit význam trendů v oblasti volnočasových aktivit a jejich vlivu na tendence vývoje i historické chápání vybraných relevantních fenoménů.
- Uvědomit si smysl zájmového vzdělávání v kontextu chápání zdraví a kvality života v konfrontaci s modelem ICF 2001.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se v tomto bloku opírá o powerpointovou prezentaci Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání.

Aktivita/výklad:

Lektor na začátku bloku vyzve účastníky, aby prezentovali úkol, který jim zadal, a to nastudování odkazů (viz výše). Lektor účastníky pobídne, aby mu kladli dotazy, které je se samostudiem hypertextových odkazů napadaly.

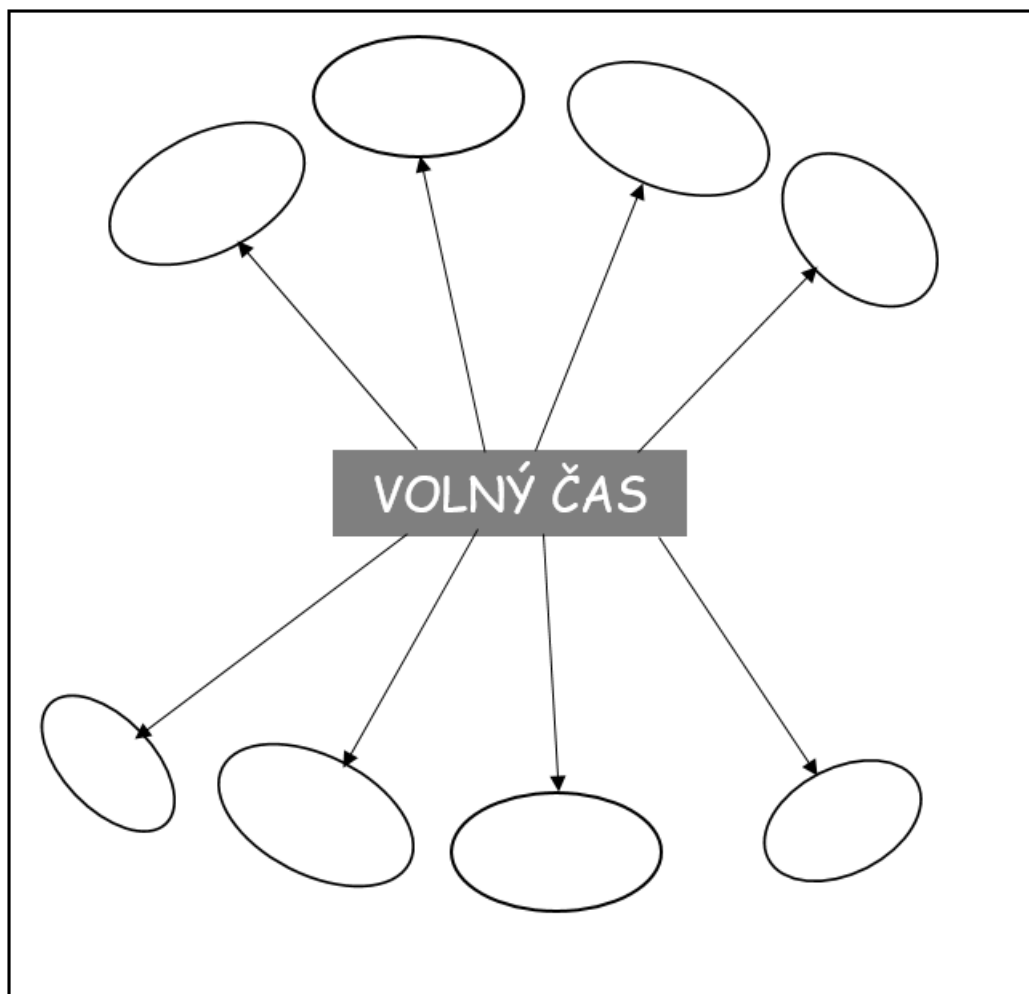
Lektor účastníky vyzve, aby definovali cíle a smysl zájmového vzdělávání v konfrontaci s obdobnými tématy, jako jsou mimoškolní aktivity, volný čas, životní styl, subjektivní vnímání kvality života, aktivita, holistické chápání zdraví a komprehensivní rehabilitace s prvky využitelnými pro všechny bez ohledu na zdravotní stav či sociální status.

Tato témata jsou účastníkům prezentována prostřednictvím powerpointové prezentace se zadávanými úkoly a otázkami.

Aktivita:

Lektor dá účastníkům rovněž prostor, aby se zamysleli nad významem volného času v životě člověka – jejich odpovědi zaznamenává do myšlenkové mapy (viz obr. č. 3.8.2.1).

Obr. č. 3.8.2.1: Návrh myšlenkové mapy na téma Volný čas v životě člověka pro práci s účastníky (zdroj: Ondřej Ješina)

Výklad/diskuse:

Lektor účastníky konfrontuje s vybranými aspekty volného času (viz obr. č. 3.8.2.2). Lektor s účastníky diskutuje o limitech a vztahu účastníků k zájmovému vzdělávání a vlastnímu zdraví v holistickém pojetí:

Hlavní argumentace

- Pravidelné volnočasové (VČ) aktivity jsou vhodným prostředkem pro celkové zdraví a zlepšení kvality života jedinců všech věkových skupin.
- Realizované VČ aktivity jsou významným predikátorem míry zdraví dětí a mládeže, ale i dospělých.
- Narůstá prevalence hromadných neinfekčních onemocnění (včetně psychických – sociální odloučení) či sociálně patologických jevů.
- Rostoucí propast mezi aktuálním trendem komercializace VČ aktivit a participací právě těch skupin obyvatel, pro které by pohybové aktivity byly jednoznačným přínosem.

Obr. č. 3.8.2.2: Slide 2 (zdroj: Ondřej Ješina)

Výklad:

Lektor dále pokračuje výkladem o aktivní činnosti ve volném čase, zopakuje s účastníky některé termíny a zmíní formy rekreace a mimoškolní činnosti (viz obr. 3.8.2.3–3.8.2.6).

Aktivní činnost ve volném čase

- Rekreace vs. vzdělávání
- Činorodý, osobnost rozvíjející způsob využití volného času
- Obdobné determinanty

Obr. č. 3.8.2.3: Slide 3 (zdroj: Ondřej Ješina)

Terminologické „opáčko“

- Volný čas, polovolný čas, pracovní čas
- Typy volnočasových aktivit– intelektuální, umělecké, sociální, zájmové, pohybové (Hodaň, Dohnal, 2005)
- Rekreace – pohybová...
- Formy rekreace a mimoškolní činnosti...

Obr. č. 3.8.2.4: Slide 4 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Formy rekreace a mimoškolní činnosti

- Organizované
- Neorganizované
- Individuální
- Skupinové
- Dyadické
- Rodinné
- Jednodenní
- Vícedenní
- Víkendové

Uveďte příklady ke každé z forem.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.5: Slide 5 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Činnosti ve volném čase

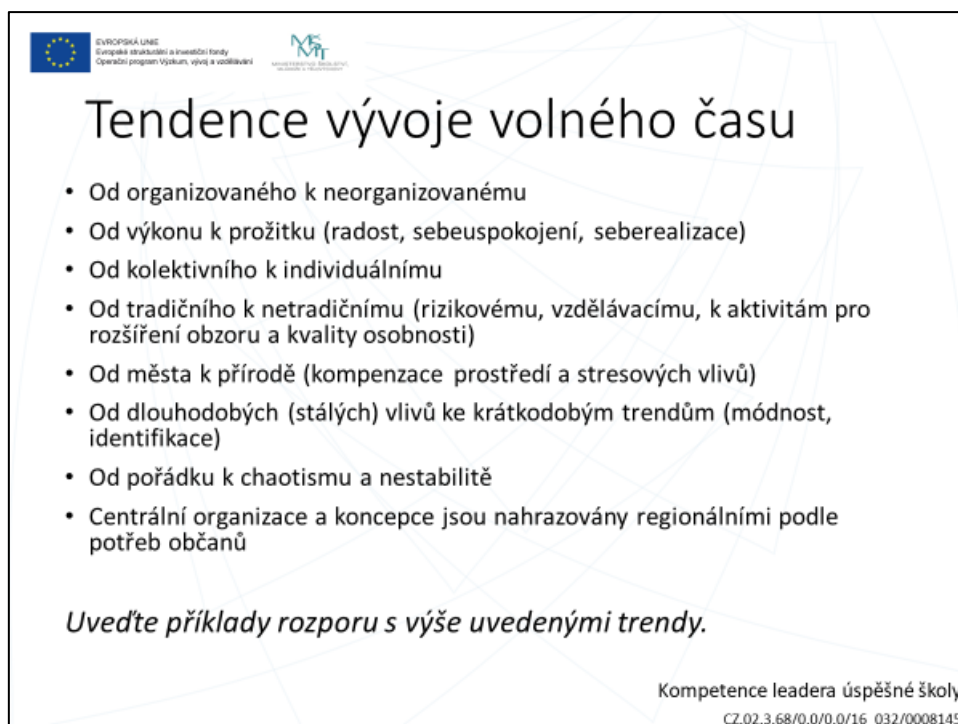
- Činnost manuální
- Činnosti fyzické (sportovní, cestovní, turistika)
- Činnosti estetické
- Činnosti intelektuální
- Činnosti sociální
- Spotřební, konzumní (dnes)

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.6: Slide 6 (zdroj: Ondřej Ješina)

Aktivita/diskuse:

Lektor účastníky vyzve k aktivní účasti ve skupinové diskusi nad tématem Platnosti a limity veřejně prezentovaných trendů v kontextu volného času a zájmového vzdělávání (viz obr. č. 3.8.2.7). Lektor moderuje a zaznamenává názory účastníků na jednu plochu (technika brainstormingu).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tendence vývoje volného času

- Od organizovaného k neorganizovanému
- Od výkonu k prožitku (radost, sebeuspokojení, seberealizace)
- Od kolektivního k individuálnímu
- Od tradičního k netradičnímu (rizikovému, vzdělávacímu, k aktivitám pro rozšíření obzoru a kvality osobnosti)
- Od města k přírodě (kompenzace prostředí a stresových vlivů)
- Od dlouhodobých (stálých) vlivů ke krátkodobým trendům (módnost, identifikace)
- Od pořádku k chaotismu a nestabilitě
- Centrální organizace a koncepce jsou nahrazovány regionálními podle potřeb občanů

Uved'te příklady rozporu s výše uvedenými trendy.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.7: Slide 7 (zdroj: Ondřej Ješina)

Hlavním úkolem účastníků je uvést příklady rozporu s výše uvedenými trendy.

Lektor položí účastníkům otázku: Jaký je vliv sociálních determinant ve vztahu k účasti v zájmovém vzdělávání? (viz obr. č. 3.8.2.8) Účastníci nad touto otázkou diskutují.

Vybrané determinanty volného času

Sociální determinanty

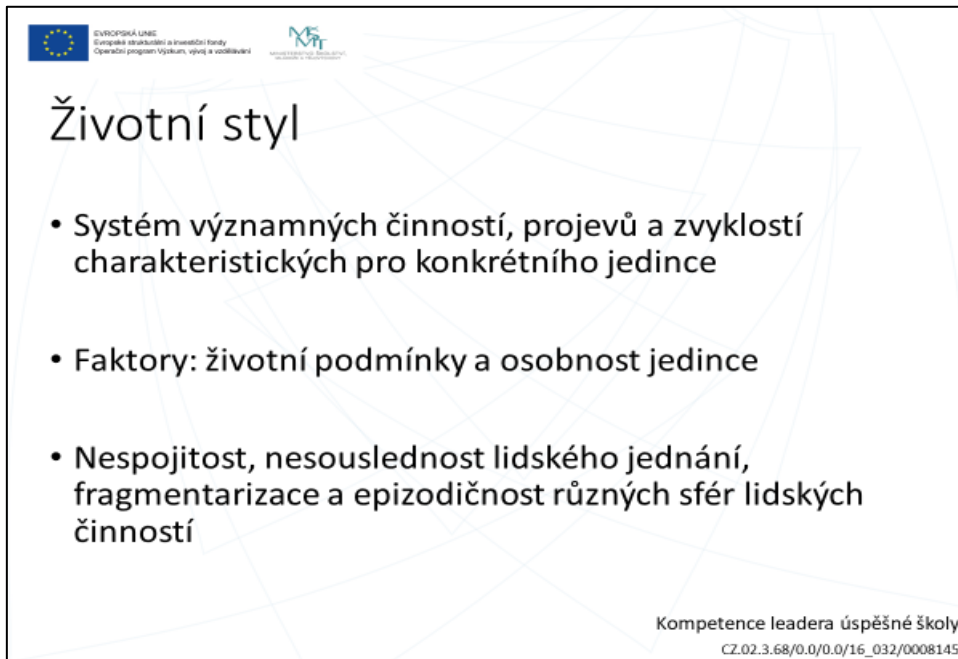
- Sociální status – pohlaví, věk, zdravotní stav, rodinný stav, vliv rodinného prostředí, tradice kultury
- Socioekonomický status – místo bydliště, vzdělání, profese, kvalifikace, ekonomicko-materiální zajištění, podíl na moci
- Osobnostní charakteristika – hodnotová orientace jedince, psychika, temperament, struktura zájmů

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.8: Slide 8 (zdroj: Ondřej Ješina)

Výklad:

Lektor naváže na téma Zdraví, životní styl a kvalita života (viz obr. č. 3.8.2.9 – 3.8.2.11).

Životní styl

- Systém významných činností, projevů a zvyklostí charakteristických pro konkrétního jedince
- Faktory: životní podmínky a osobnost jedince
- Nespojitosť, nesouslednost lidského jednání, fragmentarizace a epizodičnost různých sfér lidských činností

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.9: Slide 9 (zdroj: Ondřej Ješina)

Zdraví

Stav naprosté tělesné, duševní a sociální pohody – otázka: stav vs. proces.

- Zdraví jako ne-nemoc
- Zdraví jako prožívaný stav nemoci/zdraví, navzdory onemocnění
- Zdraví jako rezerva, záloha, kapacita zdraví – odolnost vůči onemocnění
- Zdraví jako fyzická zdatnost (fitness) – tělesná zdatnost, úspěšnost ve sportovních hrách
- Zdraví jako energie a vitalita – kombinace zdatnosti s pocitem energie
- Zdraví jako sociální vazby – typické pro ženy
- Zdraví jako funkce – podstatou této koncepce je spojení aktivity a energie se sociálními vztahy
- Zdraví jako psychosociální pohoda – rozhodujícím kritériem je zde psychický stav; ten je často spojován s dobrou fyzickou kondicí

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.10: Slide 10 (zdroj: Ondřej Ješina)

Kvalita života

- Kvalita života je veličinou vícerozměrnou, dynamickou, bez jednotného teoretického základu.
- Důležitost psychické, fyzické a sociální pohody a osobní spokojenosti člověka.
- Faktory: fyzické zdraví a míra samostatnosti; psychické zdraví; sociální klima; prostředí.

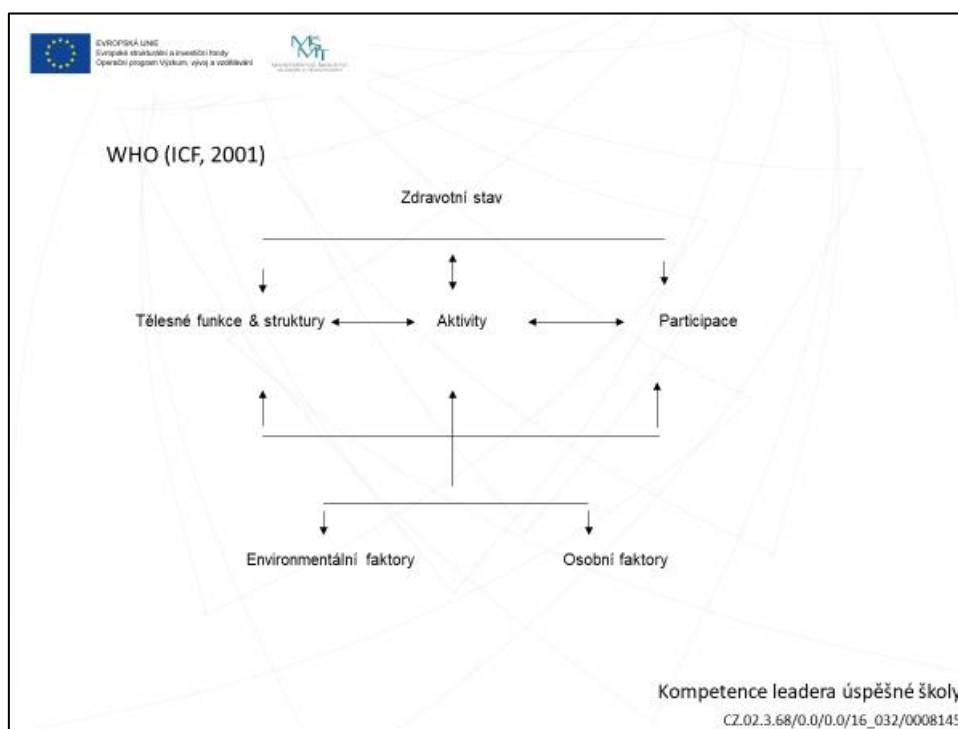
Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.2.11: Slide 11 (zdroj: Ondřej Ješina)

Diskuse:

Lektor se vrátí k modelu ICF (tentokrát pracuje s verzí v českém jazyce), o kterém byla zmínka v předchozím bloku. Lektor zahájí diskusi nad modelem ICF 2001 ve vztahu k životnímu stylu, holistickému pojetí zdraví a aktivity, environmentálním a osobnostním faktorům a jejich determinaci pracovního, volného i polovolného času (viz obr. č. 3.8.2.12).

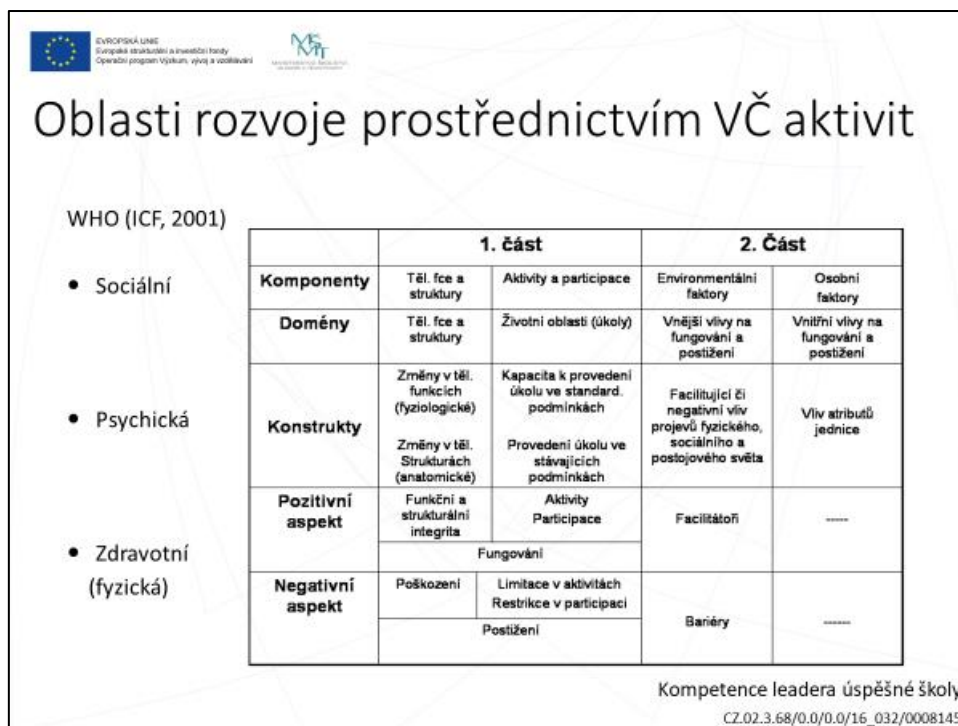

Obr. č. 3.8.2.12: Slide 12 (zdroj: <https://www.wipp-online.eu/en/active-healthy-aging-in-the-context-of-the-icf-model/>)

Úkol/výklad:

Lektor naváže na prezentovaný zjednodušený model ICF následujícím slidem (viz obr. č. 3.8.2.13), ve kterém jsou jednotlivé části zjednodušeného modelu dávány do souvislostí. Účastníci jsou vyzváni ke krátkému samostudiu a vytvoření vlastních poznámek.

Obr. č. 3.8.2.13: Domény a komponenty modelu ICF 2001 (zdroj: Kudláček, Ješina, 2013)

Úkol:

Lektor vyzve účastníky k zodpovězení otázek.

Otázky lektora:

- Co vše si lze představit pod komponentou environmentálních faktorů?
- Co vše si lze představit pod komponentou osobnostních faktorů?
- Jak jsou tyto faktory provázány s životním stylem?
- Jak jsou tyto faktory provázány se zájmovým vzděláváním?
- Jak zasahují limity zdravotního či sociálního stavu do aktivity dětí a mládeže/žáků?
- Jaké možnosti pro zájmové vzdělávání či systémově podporované volnočasové aktivity mají žáci ve vaší obci?
- Co chybí v oblasti systematické podpory ve vaší obci, aby měli žáci více možností být aktivní?
- Jak je dle vás vnímáno zdraví a aktivní životní styl žáky samotnými?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/health literacy“ je rodina?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/ health literacy“ je škola?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/ health literacy“ je zájmové vzdělávání?
- Jak zvýšit „health literacy“ a celkové chápání zdraví, aktivního životního stylu, subjektivní úroveň vnímané kvality života prostřednictvím nástrojů využívaných v systémech zájmového vzdělávání?

Účastníci si odpovědi promyslí, zaznamenají si odpovědi na papír a následně je spolu s ostatními diskutují.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

.....

.....

.....

.....

.....

3.8.3 BLOK č. 3 (Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání a Projektování, řízení a fundraising)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s relevantními sociologickými teoriemi na podporu celokomunitního působení a nastavení cílů zájmového vzdělávání.
- Pochopit komplex možných dopadů a úkolů, které lze prostřednictvím školních klubů a komunitně pojatého zájmového vzdělávání v obci rozvíjet.
- Uvědomit si možné motivy založení či zacílení aktivit školního klubu ve vztahu k žákům a jejich rodičům.
- Pochopit smysl a podoby kooperace s dalšími subjekty ve vztahu k prokomunitnímu chápání vzdělávání.
- Uvědomit si využití základních zásad fundraisingu ve vztahu k činnostem školního klubu; kooperaci s dalšími subjekty a naplnění původních motivů pro zacílení aktivit klubu.
- Ověřit si schopnost kreativní tvorby hrubých tezí projektu, dovednost strukturovaného uvažování a rozvinout prezentační dovednost.

Rozsah:

- 3 hodiny (3 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se v bloku č. 3 opírá o powerpointové prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání. Jako doplňující či rozšiřující oporu může lektor využít i powerpointovou prezentaci Projektování, řízení a fundraising.

Výklad:

Lektor účastníky seznámí se sociologickými teoriemi a příklady dobré praxe, jež jsou zaměřeny na prosociální a komunitně pojaté vzájemné působení organizací a autorit (viz obr. 3.8.3.1-3.8.3.3).

EKOSYSTÉM

- Pojem ekosystém či ekosystém sociálních inovací (Liška, Shiroboková, 2016) je pojem, kterým označujeme komplexní prostředí, v němž vyrůstají, rozvíjejí se a působí hybatelé systémových společensky prospěšných změn. Takový ekosystém zahrnuje různorodé formy podpory – ať už finanční, vzdělávací, expertní či ve formě platform, sítí a příležitostí pro spolupráci, spolutvorbu a sdílený kolektivní dopad.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.1: Slide 2 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SPOLEČENSKÝ DOPAD / SOCIÁLNÍ IMPAKT

- Teorie společenské změny a sociálních inovací pracuje s pojmem společenský dopad (social impact) jako s označením pro systémové zlepšení či řešení společenského problému, které lze sledovat, nebo dokonce i měřit.
- Orientace na reálný společenský dopad je pak základním principem práce sociálních inovátorů, kteří hledají cesty, jak s minimem zdrojů dosáhnout maximálního společensky prospěšného dopadu pro co největší počet lidí tak, aby se stal běžnou součástí aktivit ve veřejném prostoru.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.2: Slide 3 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ADVOKAČNÍ ČINNOST

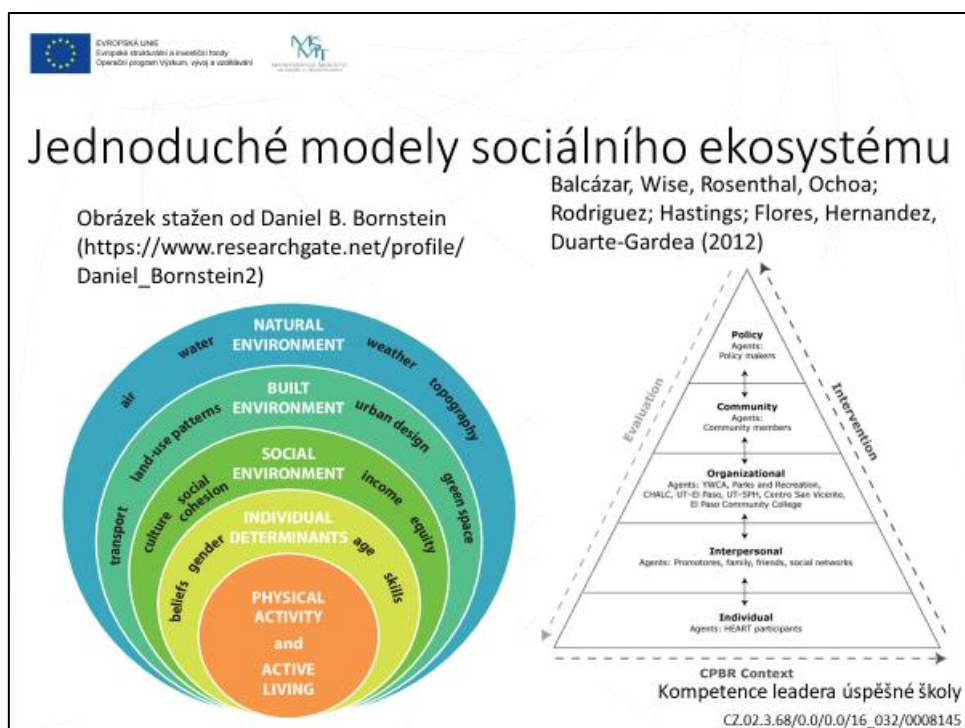
- Označujeme tak činnost jednotlivce nebo skupiny, která se snaží ovlivňovat rozhodnutí v rámci politických, ekonomických a sociálních systémů a institucí.
- Advokační aktivity mohou zahrnovat různorodé činnosti, které osoba nebo organizace podnikají (včetně mediálních kampaní, publikování, veřejných vystoupení nebo realizace či medializace výzkumu).
- Lobbování je forma advokační práce, která spočívá v přímém přístupu k zákonodárcům a snaze ovlivnit jejich rozhodování v otázce, která hraje pro danou skupinu významnou roli.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.3: Slide 4 (zdroj: Ondřej Ješina)

Účastníci jsou seznámeni s některými tezemi a konceptem teorie sociálního ekosystému (viz obr. 3.8.3.4):

Obr. č. 3.8.3.4: Slide 5 (zdroj: Ondřej Ješina)

Aktivita:

Lektor rozdělí účastníky do tří skupin a na papíře jim dá tyto vytištěné² články z následujících zdrojů:

- Třída jako ekosystém? (dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/14355/TRIDA-JAKO-EKOSYSTEM.html/>);
- Sociální ekologický model – Social ecological model Sociální ekologický model (dostupné z https://cs.qaz.wiki/wiki/Social_ecological_model/);
- Sociální kapitál (dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_kapit%C3%A1l).

Každá skupina provede rozbor těchto článků (tzn. o čem články pojednávají, jaký je jejich cíl, jak tyto informace uplatnit v praxi apod.) a představí je ostatním skupinám. Účastníci si rovněž připraví dotazy pro lektora, pokud v textu najdou něco, čemu nerozumí.

Výklad:

Výklad lektora je zaměřen na sociální determinanty a úrovně, které zasahují do práce pedagoga a řídicího pracovníka v kontextu prokomunitně chápané činnosti v zájmovém vzdělávání.

Lektor účastníkům detailně představí dělení potenciálních motivačních faktorů pro inovace fungování školského zařízení v konceptu zájmového vzdělávání (viz obr. č. 3.8.3.5-3.8.3.10):

² Pozn. pro lektora: Není třeba tisknout články na papír, pokud mají účastníci k dispozici vlastní notebook či smartphone.

 EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

 MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Motivace zapojení školy

- Školní klub jako služba v komunitě školy
- Školní klub jako vzdělávací subjekt
- Školní klub jako konkurenční výhoda
- Školní klub jako indikátor kvality
- Škola klub jako centrum komunitní pospolitosti

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.5: Slide 7 (zdroj: Ondřej Ješina)

 EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

 MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

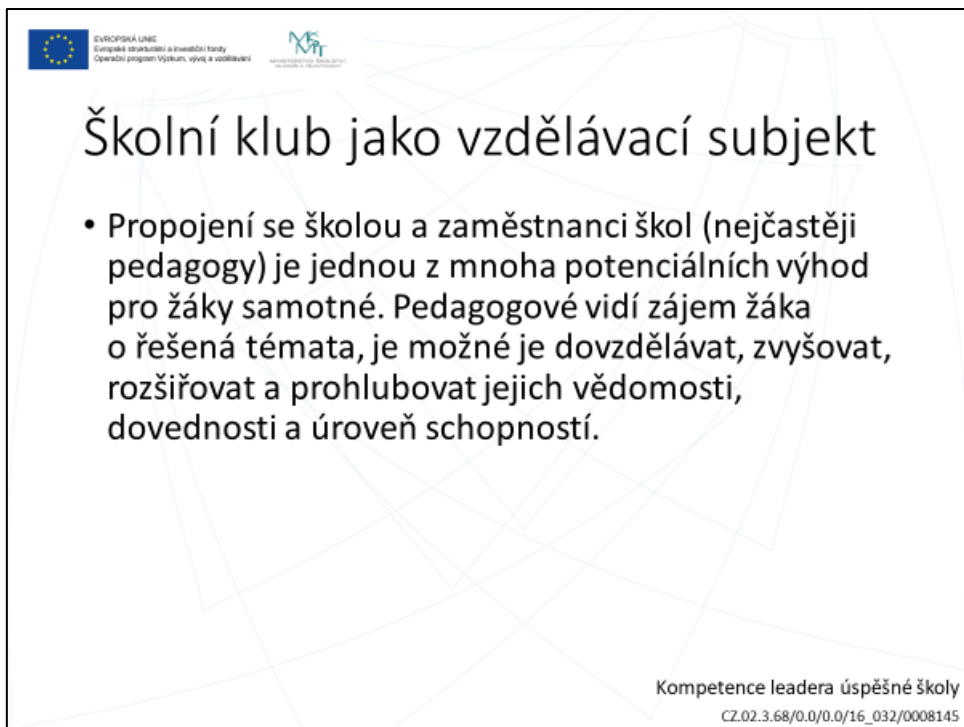
Školní klub jako služba v komunitě školy

- Zřizovatele škol (nejčastěji obec, kraj) je možno do určité míry považovat, jakožto veřejnou instituci, za vykonavatele vůle a preferencí voličů a vykonavatele jejich přání a preferencí.
- Školní klub je jednoznačně veřejnou službou, která je nabízena pro cílovou skupinu velmi efektivně, s minimálními náklady oproti většině jiných neveřejných komerčních služeb.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.6: Slide 8 (zdroj: Ondřej Ješina)

 EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

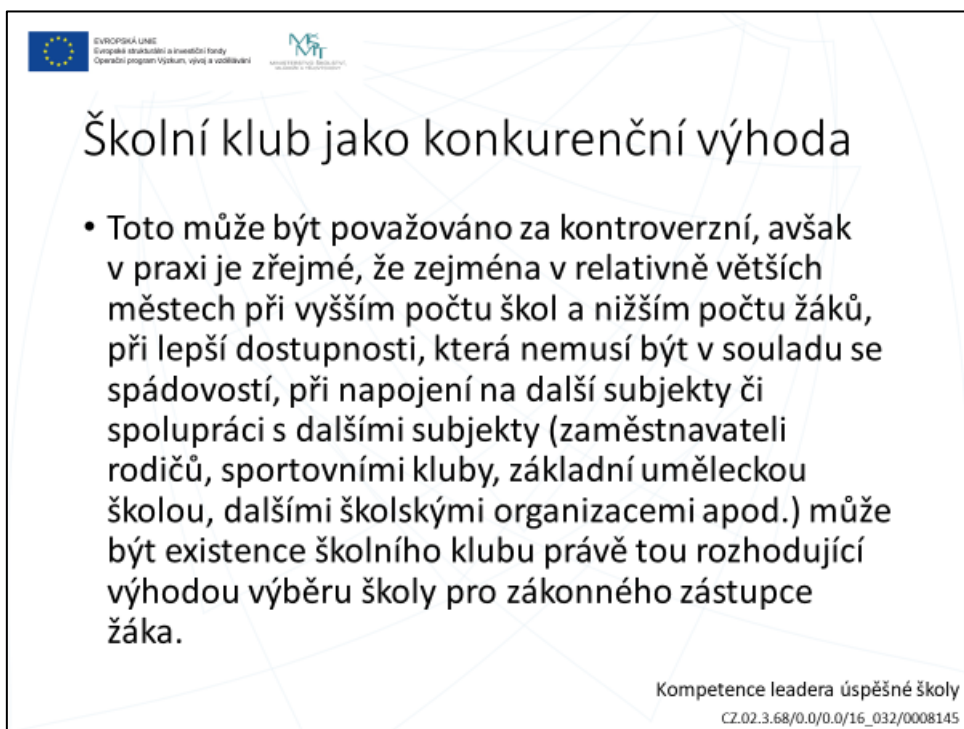
 MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Školní klub jako vzdělávací subjekt

- Propojení se školou a zaměstnanci škol (nejčastěji pedagogy) je jednou z mnoha potenciálních výhod pro žáky samotné. Pedagogové vidí zájem žáka o řešená témata, je možné je dovzdělávat, zvyšovat, rozšiřovat a prohlubovat jejich vědomosti, dovednosti a úroveň schopností.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.7: Slide 9 (zdroj: Ondřej Ješina)

 EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

 MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Školní klub jako konkurenční výhoda

- Toto může být považováno za kontroverzní, avšak v praxi je zřejmé, že zejména v relativně větších městech při vyšším počtu škol a nižším počtu žáků, při lepší dostupnosti, která nemusí být v souladu se spádovostí, při napojení na další subjekty či spolupráci s dalšími subjekty (zaměstnavateli rodičů, sportovními kluby, základní uměleckou školou, dalšími školskými organizacemi apod.) může být existence školního klubu právě tou rozhodující výhodou výběru školy pro zákonného zástupce žáka.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.81. Slide 10 (zdroj: Ondřej Ješina)

Školní klub jako indikátor kvality

- Může být vizitkou a signálem pro zákonné zástupce, že je škola a pedagogové aktivní, mají zájem o žáka, nebojí se dělat něco „navíc“. Umožňuje to rodičům větší propojenost s děním na škole a dává šanci na vznik podobných vztahů, principů či struktur jako například v systému tzv. komunitních škol.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.9: Slide 11 (zdroj: Ondřej Ješina)

Škola klub jako centrum komunitní pospolitosti

- Asi nejčastěji skloňovaným termínem u nás je systém a zvnitřnění principů tzv. [komunitní školy](#) (příklad: ZŠ a MŠ Olomouc, Svatoplukova 11 [zde](#); nebo Komunitní škola Roztoky, z. ú. [zde](#)).
- Ať už škola v oficiální kooperaci nebo více v neformalizovaném propojení s municipalitou nebo jinými organizacemi (dobrovolní hasiči, zájmové spolky, jiné školské organizace) nebo pouze s respektem k principům komunitní pospolitosti zahájí svou vizi vytvoření povědomí školy jako centra kultury, sportu a aktivity v obci, zvýší svou prestiž, uznání a šanci na získání řady dalších benefitů pro rozvoj školy jako takové.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.10: Slide 12 (zdroj: Ondřej Ješina)

Cílem je, aby účastníci pochopili úkoly řídicích pracovníků ve vztahu k žákům, rodičům, spolupracovníkům, odborné i široké veřejnosti.

Výklad:

Lektor dále vysvětlí možnosti a principy fundraisingu a využití prokooperativních strategií (viz obr. č. 3.8.3.11–3.8.3.20).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kooperace jako esenciální součást fungování v komunitě

Benefity takové kooperace by se daly shrnout jako:

- technicko-organizační,
- obsahově-kvalitativní,
- materiálně-prostorové,
- kompetenčně-personální,
- finančně motivované.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.11: Slide 13 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Fundraising

- Fundraising se pak odvíjí právě od uvědomění si a strategického směru ve vztahu ke všem výše uvedeným bodům.
- Předpoklad víceúrovňového financování.
- Bohatší portfolio zdrojů.
- Chápání zdrojů nikoliv pouze jako čistých financí.
- Přehled typů zdrojů...???

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.12: Slide 14 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Finanční zdroje

- [Normativní zdroje](#)
- Příspěvky cílové skupiny
- Sponzorské dary
- Dotační programy

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.13: Slide 15 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Dotační programy

- [OP VVV](#)
  - [Aktuální výzvy](#)
- KAP – [IKAP](#)
  - [Příklad aktuální výzvy](#)
- Jiné krajské dotační programy – [př. HK](#)
- Obecní rozpočet – vzdělávání, sport, sociální oblast, zdravotní oblast, kulturní
  - [Příklad jak uvažovat a jak nasměrovat podporu ŠK](#)

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.14: Slide 16 (zdroj: Ondřej Ješina)

 EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

 MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Doporučení před podáním žádosti

- Zjištění problému
- Vydefinování cíle
- Vytvoření projektového záměru
- Hledání příslušné výzvy
- Kontaktování s projektovým pracovištěm (kdo má zkušenosti)
- Kontaktování subjektu, který projekt vypsal
- Příprava projektu
- Oslovení „stakeholderů“ (??? – možné na samotném začátku)

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.15: Slide 17 (zdroj: Ondřej Ješina)

 EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

 MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Doporučení při řešení projektu

- Opřít se o kvalitní management a lidské zdroje
- Průběžné schůzky projektového týmu
- Konzultace s vypisovatelem projektu
- Stálé sledování cíle – argumentace, vysvětlování, řízení
- Při poukázání na nedostatky nebo chyby hledat řešení
- Průběžné řízení lidských zdrojů, průběžná finanční kontrola, naplňování indikátorů projektu

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.16: Slide 18 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Sugermanův návrh postupu – upraveno

- **Sběr informací, pomoc odborníků**
  - Nejdříve by se měl organizátor programu spojit s organizacemi, institucemi či odborníky v dané oblasti.
- **Volba instruktorů a dalšího personálu a jejich příprava**
  - Nejdříve je nutné zjistit, jaké jsou zkušenosti a celkový přístup instruktorů, personálu předpokládaného ubytovacího zařízení, sportovišť, vleku aj. k osobám se zdravotním postižením.
- **Sběr informací o zdravotním stavu a možnostech postižených klientů**
  - Pro kvalitní naplánování kurzu je třeba zjistit co možná nejvíce informací o klientech a jejich možnostech.
- **Úprava aktivit, prostředí**
  - Pro funkčnost aktivit na kurzu je nutné si uvědomit, že zde bude potřeba modifikovat prostředí, pomůcky, pravidla, charakter družstev při soutěživých aktivitách.
- **Implementace a evaluace programu**
  - Podle charakteru kurzů lze zapojit účastníky v různé míře.
  - Zhodnocení a využití zpětné vazby je jedním ze základních atributů programů zážitkové pedagogiky.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.17: Slide 19 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příklady spolupráce

- Nejdříve od vás...
- VŠ – SŠ/ZŠ/MŠ – SVČ – neziskový sektor/poskytovatel sociálních služeb
- www.apa.upol.cz

MŠMT

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.18: Slide 20 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Inspirace pro spolupráci

- Mezi přirozeně kooperující pracoviště by kromě neziskových organizací měly náležet zejména domy dětí a mládeže (střediska volného času), školní družiny, internáty, domovy mládeže, knihovny, základní umělecké školy aj. Z neziskových organizací to jsou nejčastěji sportovní a kulturní spolky, tradiční organizace jako jsou: Sokol, Pionýr, Junák nebo např. spolky dobrovolných hasičů.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.19: Slide 21 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zvnitřnění reálné kooperace

- [Kooperace](#)
- [Přínos](#)
- [Principy](#)

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.3.20: Slide 22 (zdroj: Ondřej Ješina)

Lektor prostřednictvím příkladů dobré praxe účastníkům prezentuje zkušenosti při získávání zdrojů a jejich uplatnění v zájmovém vzdělávání.

Účastníci jsou seznámeni se zásadami při psaní projektových žádostí.

Aktivita:

Lektor vyzve účastníky, aby nastudovali termín kooperace. Definici tohoto pojmu jim dá buď v tištěné podobě, nebo jim nasdílí odkazy níže:

- <https://wikisofia.cz/wiki/Kooperace>;
- <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kooperace>.

Prostudování termínů je potřeba k následující aktivitě.

Účastníci pracují ve dvojicích: připraví základní teze projektové žádosti dle zadaného zaměření na úrovni obce, kraje, státu, případně mezinárodní spolupráce. K této aktivitě budou zapotřebí následující pomůcky: tužka, papír, případně notebook ideálně s připojením na internet, pro myšlenkovou mapu možnost flipchartu.

Lektor moderuje, dává zpětnou vazbu, doplňující otázky a podněcuje ostatní účastníky k aktivnímu kladení otázek. Předtím však navodí téma hry ve stylu „Výběrové řízení“, kdy vytvoří „výběrovou komisi“, která je tvořena vždy tou dvojicí, která právě odprezentovala, a jím samotným. Pouze první prezentující dvojice má v komisi dvojici, která teprve bude prezentovat (jedná se o poslední prezentující dvojici). Prezentující formou myšlenkových map zpracují a prezentují připravené projekty.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

.....

.....

.....

.....

.....

3.8.4 BLOK č. 4: (Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání)

Cíle bloku č. 4:

- Terminologicky shrnout téma zájmového vzdělávání z perspektivy různých přístupů – pedagogického, kinantropologického, sociologického, psychologického, speciálně pedagogického v kontextu sociální pedagogiky.
- Uvědomit si možnost využití variability forem trávení volného času.
- Uvědomit si řadu modelů (PAPTECA, model zón, modely zážitkově orientované pedagogiky, teorie flow aj.) a jejich uplatnění v kontextu aktivit v zájmovém vzdělávání.
- Pochopit elementární postupy pro modifikace a adaptace tradičních aktivit v zájmovém vzdělávání pro potřeby žáků se speciálními potřebami.
- Vést účastníky k self-evaluaci a uvědomění si procesů z předchozího bloku (viz „Výběrové řízení“) v konfrontaci se všemi prezentovanými tématy (plánování, sociální teorie, kooperace apod.).

Rozsah:

- 1 hodina (1 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se v bloku č. 4 opírá o powerpointovou prezentaci Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání.

Výklad:

Lektor účastníkům představí základní terminologické nuance různých směrů příbuzných akademických oborů zabývajících se zájmovým vzděláváním a volným časem (viz obr. č. 3.8.4.1).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obr. č. 3.8.4.1: Slide 2 (zdroj: Ondřej Ješina)

Diskuse:

Lektor účastníky vyzve, aby se k jednotlivým pojmům vyjádřili, aby sdělili, jak pojmy chápou, případně jaké u nich vidí spojitosti a propojení s praxí, včetně toho, jak si myslí, že jsou chápány odbornou a laickou veřejností, a co tyto rozdíly chápání přináší pro pedagogickou činnost v praxi.

Lektor účastníkům klade dotazy:

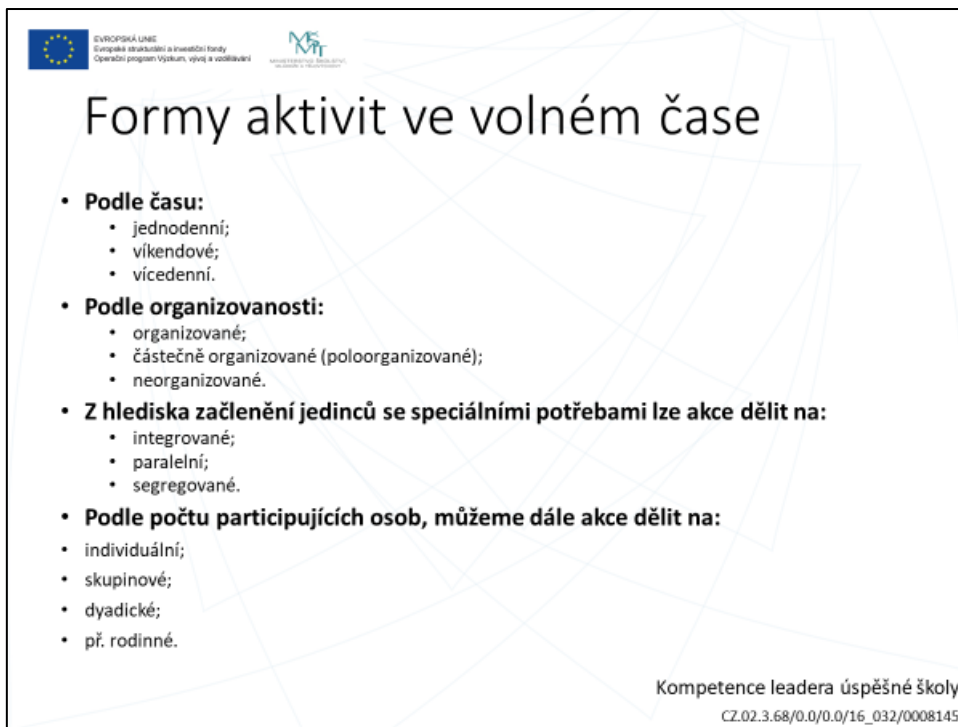
- Proč je důležitá terminologická jednotnost?
- Proč je důležité, abyste byli (na druhou stranu) schopni používat různé termíny s obdobným významem v různých souvislostech (projektová dokumentace, komunikace s rodiči, komunikace s odborníky, komunikace s pracovníky jiných odborností)?
- Proč je vůbec důležité chápat význam jednotlivých slov?
- Jak důležitá je komunikace při tvorbě projektů či plánů v kontextu zájmového vzdělávání?

Lektor dává prostor k diskusi a k zodpovězení otázek.

Výklad:

Lektor dále pokračuje ve výkladu a seznámí účastníky s formami aktivit ve volném čase (viz obr. č. 3.8.4.2). Potenciální formy aktivit ve volném čase jsou prezentovány v souvislostech s příklady z praxe v kontextu zájmového vzdělávání.

Formy aktivit ve volném čase

- **Podle času:**
  - jednodenní;
  - víkendové;
  - vícedenní.
- **Podle organizovanosti:**
  - organizované;
  - částečně organizované (poloorganizované);
  - neorganizované.
- **Z hlediska začlenění jedinců se speciálními potřebami lze akce dělit na:**
  - integrované;
  - paralelní;
  - segregované.
- **Podle počtu participujících osob, můžeme dále akce dělit na:**
  - individuální;
  - skupinové;
  - dyadické;
  - př. rodinné.

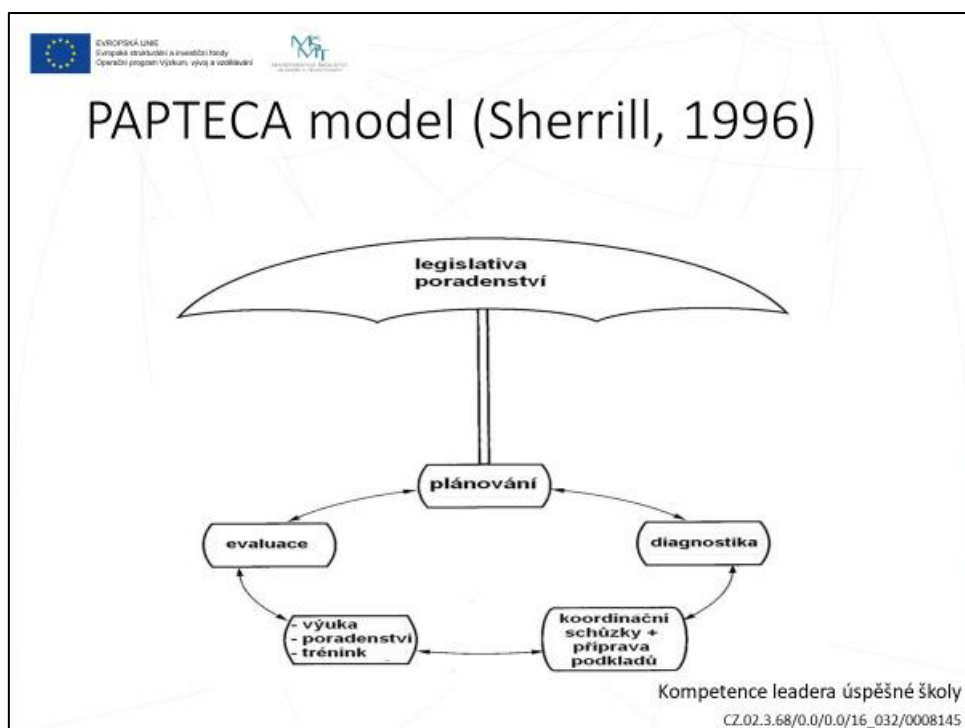
Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.4.2: Slide 3 (zdroj: Ondřej Ješina)

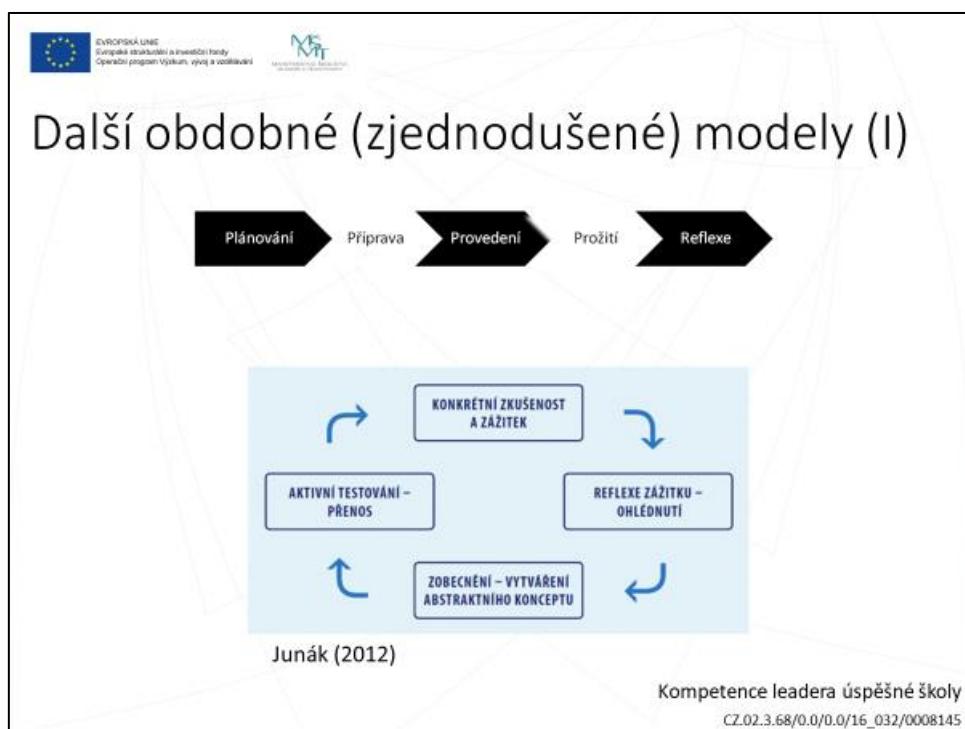
Aktivita/výklad:

Lektor následným představením standardních teoretických modelů (viz obr. č. 3.8.4.3–3.8.4.9) s praktickou aplikací vytváří povědomí o determinantech vstupujících do plánování a řízení subprojektů a celoročních aktivit v zájmovém vzdělávání. U každého z těchto modelů jsou účastníci vyzváni, aby je konfrontovali se svými projekty prezentovanými v minulém bloku. Jsou lektorem vyzváni k tomu, aby:

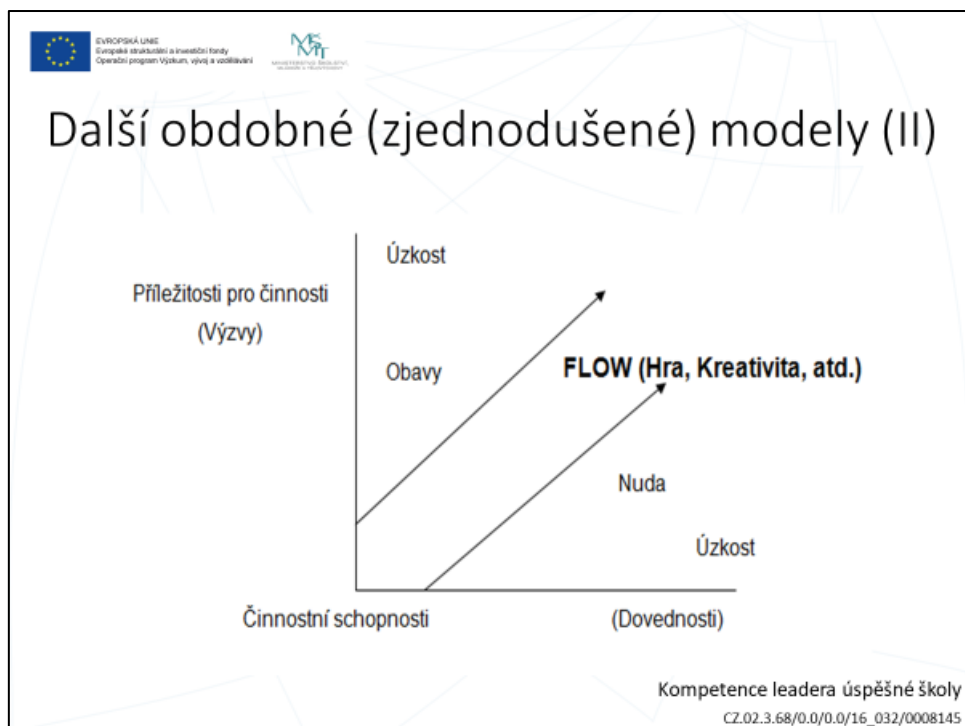
- prezentovali své motivy k zaměření projektů;
- prezentovali postupy při uvažování;
- prezentovali své paměťové stopy ze vzájemné komunikace během tvorby;
- konfrontovali konkrétní modely plánování se svými vlastními projekty (je dána možnost projekty ještě společně dotvářet);
- navrhli změny;
- poskytli vzájemnou zpětnou vazbu.

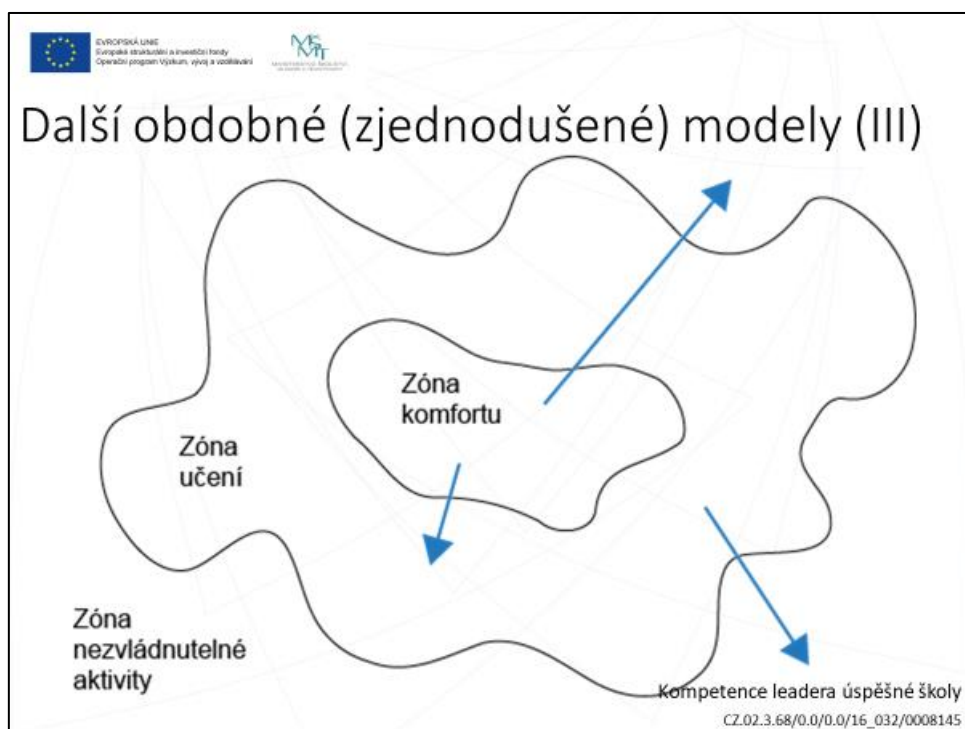
Obr. č. 3.8.4.3: Slide 4 (zdroj: Ješina, Kudláček, 2011 viz Sherrill)

Obr. č. 3.8.4.4: Slide 5; Základní postup pro chápání zkušenostního učení (zdroj: Junák, 2012)

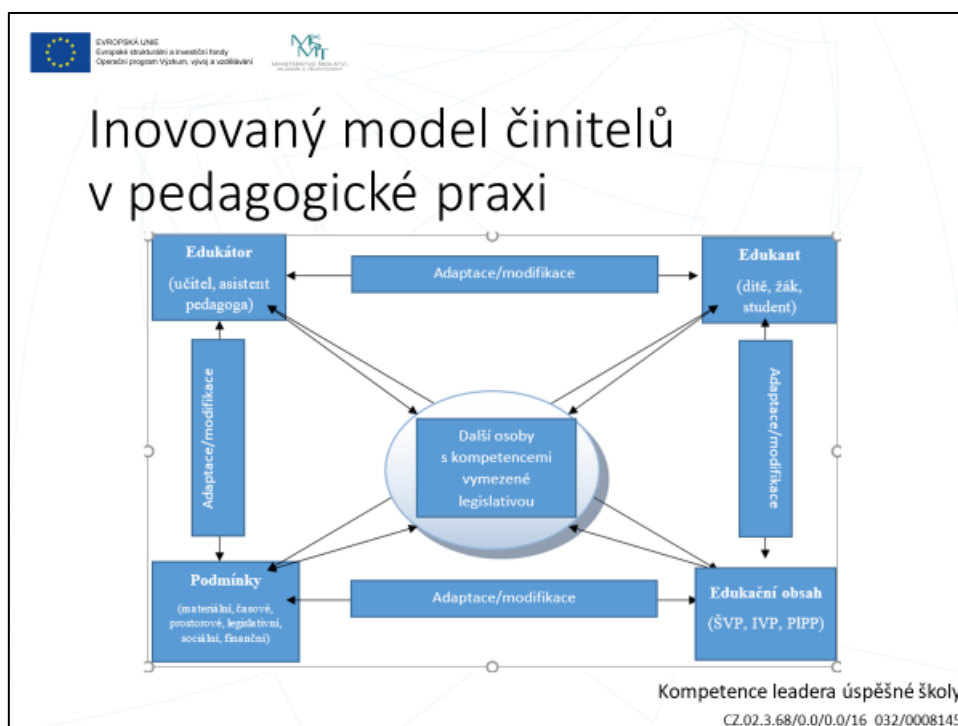
Obr. č. 3.8.4.5: Slide 6 (zdroj: Ondřej Ješina)

Obr. č. 3.8.4.6: Slide 7; Zóny učení, stresu a komfortu (zdroj: Ondřej Ješina)

Obr. č. 3.8.4.7: Slide 8 (zdroj: Ondřej Ješina)

Obr. č. 3.8.4.8: Slide 9 (zdroj: Ondřej Ješina)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Návrh postupu při plánování

- Sběr informací, pomoc odborníků**
  - Nejdříve by se měl organizátor programu spojit s organizacemi, institucemi či odborníky v dané oblasti.
- Volba instruktorů a dalšího personálu a jejich příprava**
  - Nejdříve je nutné zjistit, jaké jsou zkušenosti a celkový přístup instruktorů, personálu předpokládaného ubytovacího zařízení, sportovišť, seminárních prostor, učeben.
- Sběr informací o zdravotním stavu a možnostech postižených klientů**
  - Pro kvalitní naplánování kurzu je třeba zjistit co možná nejvíce informací o klientech a jejich možnostech.
- Úprava aktivit, prostředí**
  - Pro funkčnost aktivit na kurzu je nutné si uvědomit, že zde bude potřeba modifikovat prostředí, pomůcky, pravidla, charakter družstev při soutěživých aktivitách.
- Implementace a evaluace programu**
  - Podle charakteru kurzů lze zapojit účastníky se zdravotním postižením v různé míře. Zhodnocení a využití zpětné vazby je jedním ze základních atributů programů zážitkové pedagogiky.

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 3.8.4.9: Slide 10 (zdroj: Ondřej Ješina)

Diskuse/závěr:

Účastníci jsou lektorem na závěr workshopu vyzváni, aby shrnuli svoje dojmy z průběhu celého workshopu. Mají možnost se rovněž lektora zeptat na to, co dle jejich názoru ve workshopu chybělo nebo co je třeba zopakovat.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.

- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

.....

.....

.....

.....

.....

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání):

1. BALCÁZAR, Hector, WISE, Sherrie, ROSENTHAL, E. Lee, OCHOA, Cecilia, RODRIGUEZ, Jose, HASTINGS, Diana, FLORES, Leticia, HERNANDEZ, Lorraine a DUARTE-GARDEA, Maria. An ecological model using promotores de salud to prevent cardiovascular disease on the US-Mexico border: the HEART project. *Preventive Chronic Disease*. 2012, vol. 9, 1–9. doi: 10.5888/pcd9.110100
2. BORNSTEIN, B. Daniel a DAVIS, William J. The transportation professions role in improving public health. *ITE Journal* [online]. 2014, vol. 84, no. 7, 18–24. [cit. 13.6.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/264347123_The_Transportation_Profession's_Role_in_Improving_Public_Health
3. HODANĚ, Bohuslav a DOHNAL, Tomáš. *Rekreologie*. Olomouc: Hanex, 2005. ISBN: 80-85783-48-7 (brož.).
4. JEŠINA, Ondřej, KUDLÁČEK, Martin a kol. *Aplikovaná tělesná výchova*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2738-6.
5. KŘENKOVÁ, Helena a kolektiv. *Hry a peníze. Programy pro rozvoj finanční gramotnosti* [online]. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012 [cit. 5.8.2020]. ISBN 978-80-86825-78-6. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/17707/hry_a_penize_sbornik.pdf
6. KUDLÁČEK, Martin a JEŠINA, Ondřej. *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury. 1. vydání, 2013. 182 s. ISBN 978-80-244-3964-8.
7. LIŠKA, Ondřej a SHIROBOKOVÁ, Olga. *Hybatelé změn na cestě ke zvýšení dopadu. Sonda do ekosystému sociálních inovací v České republice* [online]. Praha: Ashoka, 2016 [cit. 15.9.2020]. Dostupné z: <https://ashoka-cee.org/czech/>
8. WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF*. Praha: Grada, 2001, 280 s. ISBN 978-80-247-1587-2.
9. *Školní kluby* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: ©2020 [cit. 15.10.2020]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>
10. Zákon č. 563/2004 Sb., zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich-1>
11. Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon). Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>
12. Vyhláška č. 27/2016 Sb., Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasaka-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi>
13. Vyhláška č. 74/2005 Sb., Vyhláška o zájmovém vzdělávání. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>

